1947, wilgen knotten in het Land van Maas en Waal

Vijfentwintig jaar Streekbeheer

Een terugblik van Hotze Hofstra

April 2025

De oprichting

Vereniging Streekbeheer Rijk Maas en Waal werd opgericht op 17 februari 2000 in Puiflijk. De oprichtingsakte passeerde op 28 juli bij de notaris en op 31 juli werd onze vereniging bij de Kamer van Koophandel ingeschreven. Dat betekent dat 2025 een jubileumjaar voor ons is! De oprichting werd gestimuleerd door de ZLTO en SLG, omdat in die tijd in de omliggende regio's meerdere Agrarische Natuurverenigingen (ANV) werden opgericht en dat ook voor regio Maas en Waal een goed idee leek, gezien de kansen die de politieke ontwikkelingen omtrent landbouw en natuur gaven.

Mede op initiatief van Edwarn van de Walle van de Dienst Landelijk Gebied (DLG), met Hans Jolink van ZLTO afdeling West Maas en Waal en Jan Litjens van de ZLTO afdeling H.A.P., werd voor de oprichting een informatieavond gehouden in Hoogeerd te Niftrik, waar onder andere Teunis de Jong van de ANV Tieler en Culemborger Waarden een inleiding gaf. Naar aanleiding hiervan werd een bestuur samengesteld, bestaande uit tien leden die de vereniging feitelijk hebben opgericht. Deze grondleggers zijn, zoals in de statuten benoemd:

- Jo Latijnhouwers — voorzitter
- Riky Schellekens — vice voorzitter
- Francien Hanenberg — secretaris
- Jan Litjens — penningmeester
- Jan van Bergen — bestuurslid
- Jan Peer — bestuurslid
- Pieter Theunissen — bestuurslid
- Hans Jolink — bestuurslid
- Henk de Jong — bestuurslid
- Harm Schel — bestuurslid

Op 1 maart 2005 ben ik zelf toegetreden tot het bestuur en op 28 augustus van datzelfde jaar benoemd tot voorzitter, vanwege het vertrek van de toenmalige voorzitter Jo Latijnhouwers naar Het Gelders Landschap.

STREEKBEHEER.NL

NIEUWSBRIEF

VERENIGING STREEKBEHEER RIJK MAAS & WAAL

VOORJAAR 2025

Het werk

In 2005 was Henk de Jong coördinator en hadden we een weidevogelgebied ten zuidwesten van Puiflijk. Met het weidevogelbeheer waren met name Geert Broers en Francien Hanenberg actief. Henk de Jong hield zich bezig met:

- het beheer van natuurvriendelijke oevers voor Het Waterschap;
- het Maasheggenproject in Alem samen met ANV De Capreton (Bommelerwaard);
- aanleg van erfbeplanting en hoogstamboogaardjes in samenwerking met de gemeentes en SLG.

Overal waar Henk kansen zag voor lokale boeren om natuur aan te leggen of te onderhouden was hij aanwezig!

Weidevogels

Eind 2009 werd de Maas-Waalweg doorgetrokken vanaf de Noord-Zuid naar de Prins Willem-Alexanderbrug en kwam de weg door ons weidevogelgebied te lopen. De Provincie was van mening dat een weg en weidevogels niet samenging en stelde voor het weidevogelgebied naar het westen te verplaatsen. Op een voorlichtingsbijeenkomst over dit onderwerp werd door de grondgebruikers in het nieuw beoogde weidevogelgebied duidelijk aangegeven dat zij dat niet zagen zitten, waarop de provincie bakzeil haalde. Met als gevolg dat we helaas geen weidevogelgebied meer in beheer hadden.

Inmiddels is duidelijk dat de vogels geen hinder hebben van de weg en blijven komen, zodat we - met de uitbreiding van het budget voor weidevogelbeheer – het ‘oude’ gebied ten westen van Puiflijk en een nieuw gebied ten noorden van Maasbommel sinds enkele jaren weer kunnen beheren als weidevogelgebied. Met provinciale subsidie nemen we maatregelen voor de akker- en weidevogels en halen daarmee goede resultaten, met name in het ‘oude’ gebied.

Boerenwandelpaden

Ruim tien jaar geleden pakte de toenmalige werkgroep agrotoerisme - samen met Francien en Geert - de aanleg van boerenwandelpaden op. Buro Praedium stelde hiervoor een projectplan op, op basis van ‘no cure no pay’, met als gevolg dat we Europese subsidie ontvingen. Vervolgens realiseerden diverse bestuursleden en met name Jan Dinnissen zes boerenwandelpaden gerealiseerd, in samenwerking met de grondeigenaren, gemeentes en het waterschap. Het project werd ondergebracht in een stichting, waarbij een beheersubsidie van 6 jaar is afgesproken. Na afronding van het project is de stichting weer opgeheven. Een aantal wandelpaden is op ons initiatief overgegaan naar klompenpaden en opgenomen in de gemeentelijke wandelroutes. Dat niet alle wandelpaden zijn overgegaan is te wijten aan de kosten die de Vereniging Klompenpaden de gemeente in rekening bracht en het aantal lopers oftewel het succes van de betreffende paden.

Huidig

Vandaag de dag hebben we de volgende werkzaamheden:

- In samenwerking met Collectief Rivierenland doen we het onderhoud en beheer van een deel van de Waal- en de Maasoevers.
- We ondersteunen de gemeente Heumen bij de verpachting van hun gronden.
- We zijn we actief betrokken bij de inrichting van het zonnepark in Puiflijk.
- We hebben het beheer over de gronden rondom de Uivermeertjes.
- We stellen steenuilenkasten beschikbaar aan de vrijwillige steenuilenwerkgroepen in West Maas en Waal en in de regio rondom Wijchen. Dit zijn werkgroepen die beide een kleine 150 kasten in beheer hebben.
- We werken aan een Ervenopwaarderingsproject en Educatieproject.
- We realiseren fauna- en insectenhotels en kruidenrijke akkerranden voor de gemeentes Wijchen en Druten.
- En we zoeken hulp bij het documenteren van foto’s en drone-beelden die gemaakt zijn van het ANLb in ons werkgebied.

Koepelorganisaties

In 2005 vielen we samen met meerder ANV's in Midden- en Oost-Gelderland onder NPO-Oost, die op provinciaal en landelijk niveau de ANV's vertegenwoordigde. Na enkele jaren zag de LTO kansen voor het Agrarisch Natuurbeheer en kwam het voorstel dat wij onder het projectenbureau van LTO-Noord zouden gaan vallen. Jos Roemaat zou binnen LTO-Noord onze vertegenwoordiger worden. Deze opgedrongen verandering voelde bij ons- net als bij andere ANV's - niet goed aan, wat uiteindelijk heeft geleid tot de oprichting van het SPAN. Daarin bundelden de Carpreton, TCW, Lingestreek en Vereniging Streekbeheer de krachten om samen in het Rivierenland het Agrarisch natuurbeheer op de kaart te zetten. Het doel was om met z'n vieren bij provincie en gemeentes meer gecoördineerd natuurbeheer in ons gebied te realiseren en commerciële partijen het hoofd te bieden door werk te laten uitvoeren door onze leden in plaats van aannemers.

Met de komst van het landelijke ANLb in 2016 werd het SPAN opgeheven en werd door deze vier ANV's, samen met De Ploegdriever en de Rijnstromen, Collectief Rivierenland opgericht. Het Collectief begon als bestuur zonder kantoor en met één regiocoördinator in deeltijdbaan, dat was Yvette Ruesen. Anno 2025 heeft het Collectief een vast kantoor en een vaste bezetting van zes personen. En is Vereniging Streekbeheer in het Rijk Maas en Waal gegroeid van ruim 30 deelnemers tot ruim 160 ANLb deelnemers!

Kenmerken in onze regio

We hebben in verhouding tot de andere ANV's veel patrijzen, waterschapsranden en steenuilen in onze regio. Daarnaast is ook de grote modderkruiper goed vertegenwoordigd in ons gebied, waardoor een proef ecologisch slootschonen loopt tussen Bergharen en Winssen. Ook hebben we locaties waar de kamsalamander zich nog thuis voelt. Dit bied kansen om voor deze amfibie te faciliteren met beheervergoedingen, daar waar dit noodzakelijk dan wel zinvol is. Wij zijn voor het in kaart brengen en de uitvoering hiervan wel afhankelijk van lokale grondgebruikers en ondernemers, biologen, waarnemers en natuurliefhebbers.

Toekomstverwachting

Na twintig jaar besturen in Vereniging Streekbeheer heb ik mijn voorzittershamer aan de spreekwoordelijke wilgen gehangen en het stokje doorgegeven aan een nieuwe voorzitter. Met de aandacht voor en de uitbreiding van het budget voor agrarisch natuurbeheer liggen kansen voor onze vereniging voor een uitbreiding van het agrarisch natuurbeheer bij bestaande en nieuwe leden. Onze leden hebben echter te maken met diverse overheidsregels met betrekking tot stikstof, vergunningen en andere onzekerheden waardoor lange termijnplanningen lastiger worden. We verwachten dan ook dat een aantal van onze leden zullen stoppen of hun huidige bedrijfsvoering veranderen. Voor het agrarisch natuurbeheer kunnen deze veranderingen ook kansen opleveren, passend bij de te verwachten lijn van extensiveren en natuurinclusief boeren. We verwachten door te blijven samenwerken met het Collectief Rivierenland, gemeentes en andere partijen, betaald beheer, kansen en klussen voor onze leden te kunnen blijven aanbieden.

Het bestuur krijgt grotere verantwoordelijkheden en wellicht grotere projecten op hun weg en zal verder moeten professionaliseren. Het blijkt daarnaast lastig om met een bestuur van doeners een persoon te vinden die al onze projecten en resultaten kenbaar maakt aan onze leden en medebewoners, in het al lang geleden door Boudewijn de Groot bezongen Land van Maas en Waal. Een leuke uitdaging voor de blijvende bestuursleden en de nieuwe voorzitter!

Hotze Hofstra